

Vstupná správa pre spracovanie Integrovannej územnej stratégie územia udržateľného mestského rozvoja

UMR	Zvolen
Zadávatel' tvorby stratégie	Mesto Zvolen IČO: 320 439 Adresa sídla: Mestský úrad, Námestie slobody 22, 960 01 Zvolen Štatutárka: Ing. Lenka Balkovičová, primátorka mesta Zvolen Informácia o IÚS UMR na webovom sídle https://strategia.zvolen.sk
Identifikácia územných samospráv, pre ktoré sa dokument spracováva	Mesto Zvolen, Mesto Sliač, Obec Kováčová, Obec Budča, Obec Lieskovec <i>Memorandum o spolupráci na príprave IÚS UMR bolo schválené zastupiteľstvami miest a obcí UMR (uzn. 149/2020 MsZ Zvolen dňa 14.12.2020, uzn. 415/2020 MsZ Sliač dňa 14.12.2020, uzn. 112/2020 OZ Kováčová dňa 15.12.2020, uzn. 24/11/2020 OZ Budča dňa 10.12.2020, uzn. OZ Lieskovec 14.12.2020) a podpísané primátorkami miest a starostami obcí UMR dňa 22.12.2020.</i>
Plánovacie obdobie	2021 – 2027 s výhľadom do roku 2030
Gestor prípravných prác	Mgr. Juliana Kochlicová Ištóková, vedúca odboru rozvoja MsÚ Zvolen, jistokova@zvolen.sk, 0907 720 850 <i>Gestorka bola menovaná primátorkou mesta Zvolen dňa 30.09.2020 (menovací dekrét P-590/2020).</i>
Koordinátor prípravných prác	Ing. Dagmar Weisová, referentka regionálneho rozvoja a strategických dokumentov, odbor rozvoja MsÚ Zvolen, dweisova@zvolen.sk, 0948 874 277 <i>Koordinátorka bola menovaná primátorkou mesta Zvolen dňa 30.09.2020 (menovací dekrét P-590/2020).</i>
Členovia prípravného tímu UMR	Zoznam členov Prípravného tímu UMR: 1. Mgr. Juraj Chabada, náčelník MsP Zvolen 2. PhDr. Zuzana Almáši Koreňová, vedúca odboru školstva MsÚ Zvolen 3. Mgr. Denisa Kudríková, vedúca oddelenia sociálnej starostlivosti MsÚ Zvolen 4. Ing. Alena Vaľková, vedúca odboru správy majetku MsÚ Zvolen 5. Ing. arch. Peter Kašša, vedúci odboru územného plánovania MsÚ Zvolen 6. Ing. Beáta Očenášová, referentka odboru výstavby, životného prostredia a dopravy MsÚ Zvolen 7. PhDr. Mgr. Miroslav Sližik, PhD., poslanec MsZ Zvolen 8. Ing. Jaroslav Stehlík, poslanec MsZ Zvolen 9. Ing. Milan Barna, PhD., poslanec MsZ Zvolen 10. Rastislav Karczub, poslanec MsZ Zvolen 11. Ing. Ľubica Balgová, primátorka mesta Sliač 12. Ing. Dušan Hruška, prednosta MsÚ Sliač, poslanec MsZ Zvolen 13. Renata Šeniglová, vedúca MsKS Sliač 14. Ondrej Laskavý, poslanec MsZ Sliač 15. Mgr. Katarína Šichtová, poslankyňa MsZ Sliač 16. Ing. Ján Izrael, starosta obce Kováčová 17. Ing. Peter Hrbál, poslanec OZ Kováčová 18. Ing. Igor Olajec, člen komisie finančnej a správy obecného majetku OZ Kováčová 19. Ing. František Moravec, starosta obce Budča 20. Mgr. Silvia Pintérová, riaditeľka ZŠ Budča 21. Bc. Martina Čonková, kultúrna pracovníčka v Budči 22. Michal Turay, starosta obce Lieskovec 23. Ing. Jana Tužinská, zástupkyňa starostu obce Lieskovec 24. Mgr. Nikola Vranová, organizátorka podujatí v Lieskovci Externá konzultantka: Ing. Magdaléna Bernátová, PhD.

	Členmi Prípravného tímu sú primátori miest a starostovia obcí, poslanci mestských a obecných zastupiteľstiev, zamestnanci mestských a obecných úradov samospráv UMR. Členovia Prípravného tímu boli menovaní primátorkou mesta Zvolen dňa 30.09.2020 (menovací dekrét P-590/2020).
Členovia Rady partnerstva BBSK	Členmi Rady partnerstva BBSK sú dvaja členovia Kooperačnej rady UMR: 1. Ing. Lenka Balkovičová, predsedníčka Kooperačnej rady UMR Zvolen, členka Komory UMR Rady partnerstva BBSK 2. Ing. František Moravec, predseda Kooperačnej rady SPR Stred, člen Komory miestnej samosprávy Rady partnerstva BBSK
Členovia Kooperačnej rady UMR	Zoznam členov Kooperačnej rady UMR: Za mesto Zvolen 1. Ing. Lenka Balkovičová, primátorka mesta Zvolen, predsedníčka Kooperačnej rady UMR 2. PhDr. Zuzana Almáši Koreňová, vedúca odboru školstva MsÚ Zvolen 3. Ing. Jaroslav Stehlík, poslanec MsZ Zvolen Za mesto Sliač 4. Ing., Mgr. et Mgr. Ľubica Balgová, primátorka mesta Sliač, podpredsedníčka Kooperačnej rady UMR 5. Ing. Ján Belička, poslanec MsZ Sliač Za obec Kováčová 6. Ing. Ján Izrael, starosta obce Kováčová 7. Ing. Peter Hrbál, poslanec OZ Kováčová Za obec Budča 8. Ing. František Moravec, starosta obce Budča 9. Miroslav Pindák, poslanec OZ Budča Za obec Lieskovec 10. Michal Turay, starosta obce Lieskovec 11. Ing. Jana Tužinská, zástupkyňa starostu obce Lieskovec, poslankyňa OZ Lieskovec Za BBSK 12. PhDr. Ján Beljak, PhD., poslanec BBSK Za podnikateľský sektor, akademický a vzdelávací sektor, občiansku spoločnosť a neziskový sektor 13. Ing. Martina Barancová Paulíková, Združenie Slatinka, Zvolen 14. Ing. Marcela Beličková, Agrobell Sliač s.r.o., Sliač 15. Ing. Mgr. Martin Beňuch, Kúpele Sliač a.s., Sliač 16. Ing. Branislav Horniak, MAS Naša Lieska OZ, Lieskovec 17. Maroš Chmelík, Centrum komunitného organizovania, Zvolen 18. Dr. h. c. prof. Ing. Rudolf Kropil, PhD., Technická univerzita vo Zvolene 19. Ing. Ondrej Maciak, Betamont Zvolen s.r.o., Zvolen 20. Ing. Jiří Pěč, PhD., Oblastná organizácia cestovného ruchu Stredné Slovensko, Banská Bystrica 21. Jozef Pivka, Marius Pedersen a.s., Zvolen 22. Mgr. art. Erika Trnková, od 6.4.2021 Mgr. Eva Schmidtová, Slovenská národná galéria, Zvolen 23. Mgr. Katarína Šichtová, Domov pre seniorov, Sliač Za štátnu správu 24. Ing. Eduard Bublinec, Okresný úrad životného prostredia vo Zvolene 25. pplk. Ing. Roman Hríbik, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru SR vo Zvolene Tematické pracovné skupiny Kooperačnej rady UMR TPS 1. Ochrana a rozvoj ľudských zdrojov, vedúca PhDr. Zuzana Almáši Koreňová TPS 2. Udržateľné zhodnotenie zdrojov v regionálnej ekonomike, vedúci Ing. Jaroslav Stehlík TPS 3. Kvalita života a životného prostredia, vedúca Ing. Martina Barancová Paulíková.

	Členmi Kooperačnej rady UMR sú zástupcovia miestnej a regionálnej samosprávy, podnikateľského sektora, akademického a vzdelávacieho sektora, občianskej spoločnosti, neziskového sektora a štátnej správy. Členmi Kooperačnej rady UMR sú aj vedúci tematických pracovných skupín UMR. Členovia Kooperačnej rady boli menovaní primátorkou mesta Zvolen dňa 15.12.2020 (menovací dekrét P-734/2020). Štatút a rokovací poriadok Kooperačnej rady UMR bol schválený zastupiteľstvami miest a obcí UMR (uzn. 149/2020 MsZ Zvolen dňa 14.12.2020, uzn. 415/2020 MsZ Sliač dňa 14.12.2020, uzn. 112/2020 OZ Kováčová dňa 15.12.2020, uzn. 24/11/2020 OZ Budča dňa 10.12.2020, uzn. OZ Lieskovec 14.12.2020). Kooperačná rada UMR na svojom ustanovujúcom zasadnutí dňa 22.12.2020 schválila Štatút a rokovací poriadok Kooperačnej rady UMR (uzn. KR UMR č. 1/2020), zriadila tematické pracovné skupiny (uzn. KR UMR 2/2020) a schválila vedúcich tematických pracovných skupín (uzn. KR UMR 3/2020).
A. Základné údaje	
1. Potenciály, výzvy, problémy, impulzy a hlavné ciele IÚS UMR	
1.1 Hlavné impulzy pre spracovanie dokumentu	
Motiváciou obcí spracovať IÚS UMR je najmä potreba koncepčného, cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovania samosprávnych orgánov v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja obcí. Obce majú povinnosť spracovať PHRSR obce, ktorá vyplýva zo zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Samosprávy majú záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v území, zaviesť systém strategického riadenia skupiny obcí, využiť inovatívne prístupy. Reagujú na zmeny podmienok – na nové právne, ekonomické a koncepčné rámce v programovom období EÚ 2021 – 2027, ale tiež na pandémiu Covid-19 a jej dopad na rôzne oblasti života spoločnosti. Platnosť PHRSR jednotlivých obcí v území UMR končí v nasledujúcich rokoch. Samosprávy si uvedomujú potrebu spoločnej reakcie na výzvy a problémy územia, zohľadňujú tiež ekonomickú výhodnosť spracovania PHRSR skupiny obcí. Existencia PHRSR obce je podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty obce, vrátane finančných zdrojov EÚ. V novom programovom období EÚ 2021 – 2027 je potrebné použiť nový integrovaný prístup ku strategickému plánovaniu rozvoja územia. Nový finančný nástroj IÚI (integrované územné investície) si vyžaduje integrovaný a participatívny prístup pri formulovaní priorít a cieľov rozvoja územia v partnerstve so socioekonomickými partnermi v území. Tieto princípy sú uplatňované pri spracovaní nadradených strategických dokumentov, s ktorými má byť IÚS UMR Zvolen v súlade, ide o Partnerskú dohodu SR a IÚS BBSK, do ktorého tiež patrí SPR Stred (Zvolen – Detva – Krupina). Cieľom spracovania dokumentu je, aby IÚS UMR: – spĺňala požiadavky na tvorbu základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja podľa § 5, § 7, § 8 a § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, – plnila úlohu programovacích dokumentov pre implementáciu EŠIF v období 2021 – 2027, – bola kľúčovým nástrojom implementácie a územnej koordinácie naplňovania cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja a implementácie Národného investičného plánu SR, – bola nástrojom formulovania a implementácie smart stratégií obcí s využitím inovatívnych prístupov pre efektívnejšie zabezpečenie kvality života občanov, – bola relevantným východiskom pre programové rozpočtovanie obcí a následný monitoring a hodnotenie v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, – bola nástrojom integrácie verejných politík na úrovni regiónov a obcí a zabezpečenia skutočného zvýšenia kvality života obyvateľov, zlepšenia podnikateľského prostredia a prístupu občanov k rozhodovaniu, – bola nástrojom efektívneho, aktívneho a vecného zapojenia aktérov regionálneho rozvoja nielen z hľadiska definovania potrieb, priorít, cieľov, stratégií rozvoja obcí, ale aj implementácie, riadenia a monitorovania stratégií,	

- podporovala vytváranie systému integrovaného územného manažmentu (integrujúceho sektorové politiky a investičné intervencie verejného sektora), efektívnych štruktúr verejnej správy a služieb verejnosti čo najbližšie k občanovi v polycentrickej sústave obcí a miest,
- bola postavená na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja obcí a regiónov založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnějších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií,
- bola užitočným, efektívnym a vecným nástrojom pre potreby orgánov samosprávy.

1.2 Potenciály, hlavné výzvy a problémy, na ktoré IÚS UMR reaguje

Východisková situácia územia UMR

Popis východiskovej situácie územia UMR Zvolen obsahuje potenciály, ale aj problémy územia. Územie UMR Zvolen sa nachádza v okrese Zvolen, na jeho popis boli použité dátové podklady BBSK „Socio-ekonomický profil okresu Zvolen“, ktoré pochádzajú z októbra 2020. Spoločné údaje za mestá a obce v území UMR Zvolen nie sú v súčasnosti pre väčšinu ukazovateľov dostupné. Údaje za celý okres boli doplnené o relevantné údaje z PHRSR jednotlivých obcí.

Socioekonomická situácia v okrese je priaznivá. Okres patrí v rámci kraja k ekonomicky najrozvinutejším. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese k 31.7.2020 dosiahla 5,35 % (3,5 % pred koronakrízou) a je druhá najnižšia v kraji. Priemerná nominálna mzda zamestnancov na úrovni 1 182 eur je nad priemerom kraja a dosahuje 93 % slovenského priemeru. Okres má nízky podiel obyvateľov v hmotnej núdzi (1,66 %). Ekonomická aktivita obyvateľov je na úrovni priemeru kraja.

Obyvatelia

Okres Zvolen je z hľadiska sídelnej štruktúry rozdelený na 2 mestá a 24 obcí. 68 % z celkového počtu 69 tis. obyvateľov okresu žije v mestách Zvolen a Sliač, ktoré patria do územia UMR Zvolen. Hustota zaľudnenia je 91 obyvateľov na km². Z okresu sa sťahujú najmä mladí ľudia v produktívnom veku. Najčastejšie odchádzajú do susedných okresov Banská Bystrica a Detva a taktiež do Bratislavy. Z hľadiska vekového zloženia patrí okres medzi nadpriemerne rýchlo starnúce v rámci kraja. Okres má vyšší podiel obyvateľov nad 65 rokov a nižší podiel obyvateľov do 15 rokov oproti priemeru kraja a SR. Podiel obyvateľov v produktívnom veku je na celonárodnej úrovni. Od roku 2009 klesol o 5 p.b. Index starnutia obyvateľstva okresu je nad úrovňou kraja aj SR a rastie rýchlejším tempom. V roku 2009 pripadalo na 100 obyvateľov do 15 rokov 96 obyvateľov nad 65 rokov, v roku 2019 to bolo už 133 obyvateľov nad 65 rokov. Index ekonomického zaťaženia obyvateľov okresu Zvolen bol v roku 2009 pod úrovňou kraja, rástol však rýchlejšie a dnes je blízko priemeru kraja a SR. Od roku 2009 index vzrástol o 11 p.b., vzhľadom na populačný vývoj v okrese je predpoklad, že index bude naďalej rásť.

Zamestnanosť a nezamestnanosť

Počet zamestnancov v okrese Zvolen vzrástol od roku 2009 o 11,9 %. Najviac zamestnancov pracuje v priemysle a vo vzdelávaní. Nezamestnanosť v okrese je dlhodobo pod priemerom kraja aj Slovenska, v polovici roku 2020 dosiahla 5,35 %. Okres má mierne vyšší podiel uchádzačov o zamestnanie starších ako 55 rokov. V porovnaní s krajom má okres tiež nadpriemerný podiel uchádzačov do 24 rokov. Podiel UoZ s maximálne základným vzdelaním (16 %) je v porovnaní s krajským aj slovenským priemerom výrazne nižší. V priemere sú UoZ z okresu Zvolen v evidencii kratšie ako je obvyklé v kraji. Podiel dlhodobo nezamestnaných (27 %) je pod krajským priemerom aj priemerom SR. V okrese je stále relatívny nedostatok voľných pracovných miest. K 31.7.2020 ÚPSVaR evidoval 417 voľných pracovných miest a 2 233 UoZ. Najväčší podiel uchádzačov má stredoškolské vzdelanie. Aj napriek pretrvávajúcej nezamestnanosti v okrese sú stále voľné pracovné miesta najmä na pozície kvalifikovaných pracovníkov a remeselníkov, pomocných pracovníkov a pracovníkov v službách a obchode.

Podnikateľské prostredie

Počet podnikov v okrese Zvolen každoročne rastie. Naopak, počet živnostníkov klesá, čo zodpovedá celoslovenskému trendu. Podnikateľská aktivita obyvateľov je priemerná. Na tisíc obyvateľov pôsobí v okrese 52 živnostníkov, pričom priemer kraja je 51 živnostníkov na tisíc obyvateľov. Najvyšší počet podnikov pôsobí vo veľkoobchode a maloobchode a v odborných, vedeckých a technických činnostiach. U živnostníkov má najväčšie zastúpenie taktiež veľkoobchod a maloobchod. Najvyšší podiel tržieb majú priemyselné podniky, nasledujú podniky pôsobiace v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu. Stav priamych zahraničných investícií (kumulácia prílevu) v okrese Zvolen medzi rokmi 2010 a 2014 postupne rástol, ale do roku 2017 opäť klesol

približne na úroveň roku 2010. Z celkovej sumy PZI v roku 2017 vo výške 970 mil. eur v kraji pripadlo na okres Zvolen 19,2 %.

Zvolen je významným centrom vzdelania a vedy so širokou sieťou škôl a vedecko-výskumných pracovísk. Potenciál akademických, vedecko-výskumných, vývojových a inovačných inštitúcií pôsobiach v území UMR nie je dostatočne využitý. Medzi nosné hospodárske odvetvia miest patria vo Zvolene – strojársky, drevospracujúci, stavebný a potravinársky priemysel, v Sliači – letisko a kúpeľníctvo. V území existuje rezerva pre obchodné a výrobné centrum Zvolen-Tepličky, priemyselnú zónu na Lieskovskej ceste medzi Zvolenom a Lieskovcom, centrum multimodálnej dopravy a výrobo-technickú zónu v Budči.

Príjmy

Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Zvolen vzrástla oproti roku 2009 o 60 %, v roku 2019 dosiahla úroveň 1 182 EUR, čo je o 6% viac ako je priemer kraja a o 6,6 % pod úrovňou priemernej mzdy v SR. V okrese Zvolen sú rozdiely medzi priemernou mzdou žien a mužov vyššie ako krajský priemer, muži zarábajú v priemere o 20,2 % viac ako ženy. V priemere najviac zarábajú zamestnanci vo verejnej správe a obrane, vo finančných a poisťovacích činnostiach a v priemysle. Najnižšie mzdy majú zamestnanci v administratívnych a podporných službách. Podiel poberateľov pomoci v hmotnej núdzi v okrese Zvolen klesol od roku 2010 na tretinu. Tento podiel je dlhodobo pod krajským priemerom. V hmotnej núdzi je 1,66 % obyvateľov okresu, čo ho zaraďuje na 36. priečku v rámci všetkých okresov SR.

Doprava

Cestnú sieť v okrese Zvolen tvorí 24,023 km rýchlostných ciest, na ktorých sa nachádza 33 mostov; 46,554 km ciest I. triedy s 37 mostami; 23,362 km ciest II. triedy so 7 mostami a 127,295 km ciest III. triedy s počtom mostov 73. Hustota cestnej siete je 0,291 km/km², čo je nižšia hodnota ako je priemer kraja (0,339 km/km²). Z hlavnej prehliadky ciest v roku 2020 vyplýva, že v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave je 42 % ciest, čo predstavuje zhoršenie oproti roku 2019. Dopravná dostupnosť okresu je najmä vďaka napojeniu na R1 veľmi dobrá. Cestná sieť v okrese je pomerne dobre rozvinutá. V správe BBSK je 23 km ciest II. triedy a 127 km ciest III. triedy. Problémom je výrazné zhoršenie stavu ciest oproti roku 2019, ktoré je spôsobené hlavne zhoršením kvality ciest III. triedy (až o 24 p.b.).

Poloha územia UMR poskytuje optimálne podmienky pre dopravno-logistické centrum s potrebou rozvoja bývania a služieb v budúcnosti (logistické centrá, dopravný uzol R1/železnica/letisko). Medzi dopravné priority patrí dobudovanie stredného a vonkajšieho dopravného okruhu Zvolena, obchvat a napojenie Budče na R1, riešenie dopravného vstupu na Sliač zo Zvolena a Kováčovej. Vhodné geomorfologické podmienky vytvárajú predpoklad pre rozvoj nemotorovej dopravy v území (cyklodoprava).

Poľnohospodárstvo

Okres Zvolen má podpriemerný podiel poľnohospodárskej pôdy (47 % územia tvoria lesy, 36 % poľnohospodárska pôda). Hektárová úroda zemiakov, olejní a viacročných krmovín je nadpriemerná. Intenzita chovu hospodárskych zvierat je s výnimkou hovädzieho dobytku podpriemerná.

Nerastné suroviny

V okrese Zvolen sa nachádzajú náleziská andezitu, bentonitu, dekoračných kameňov a tehliarskych surovín. Aktívne sa ťažia stavebné a dekoračné kamene.

Priemysel

Okres má dobre rozvinutý priemysel s vysokým potenciálom pre ďalší rozvoj. Ekonomická aktivita sa koncentruje v meste Zvolen. Prevláda strojársky, drevársky a potravinársky priemysel, veľkoobchod, maloobchod, doprava a skladovanie. V okrese sa momentálne nenachádzajú žiadne voľné priemyselné parky. Do okresu plynú takmer pätina zo všetkých priamych zahraničných investícií plynúcich do kraja.

Životné prostredie

Na území UMR sa vyskytujú pestré spoločenstvá fauny a flóry a zaujímavé prírodné útvary, zachované fragmenty prírodných lokalít. Zvolen je hodnotený občanmi a turistami ako výrazne zelené mesto, mesto s množstvom zelene. V Arboréte Borová hora sa nachádzajú zbierky genofundu pôvodných druhov drevín, ako aj genofundu ruží. V meste Sliač sa nachádza kompostáreň odpadu, jej kapacitu využívajú aj okolité obce.

Sociálne služby

V zariadeniach sociálnych služieb v okrese Zvolen je k dispozícii 358 miest ročnou pobytovou formou, 6 miest týždennou pobytovou formou a 152 miest ambulantnou formou. Z hľadiska druhu poskytovaných služieb, najvyššie zastúpenie majú opatrovateľské služby, ktoré poskytuje 13 poskytovateľov. BBSK je v okrese Zvolen zriaďovateľom jedného zariadenia sociálnych služieb – DD a DSS Záhonok vo Zvolene, ktoré má spolu so strediskami, ktoré prevádzkuje, celkovú kapacitu približne 250 miest.

Vo Zvolene je vybudovaná fungujúca sieť sociálnych zariadení a aktívne organizácie pôsobiace v sociálnej oblasti (ÚPSVaR, mimovládne organizácie, Komunitné centrum Romano Jilo...). Samosprávy zriadili pre seniorov denné centrá (kluby dôchodcov), poskytujú tiež opatrovateľskú či prepravnú službu. Na Technickej univerzite vo Zvolene pôsobí Univerzita tretieho veku. Úbytok a rýchle starnutie obyvateľstva vyvoláva potrebu zabezpečenia dôstojného starnutia a zvýšenia kapacít v zariadeniach pre seniorov. Nedostatok pracovných príležitostí pre sociálne znevýhodnených obyvateľov vytvára predpoklady pre ich zamestnanie, napr. v novovzniknutých sociálnych podnikoch.

Zdravotníctvo

V okrese Zvolen pôsobí 161 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, čo je druhý najvyšší počet v kraji. Najväčším prevádzkovateľom zdravotnej starostlivosti v okrese je Nemocnica Zvolen a.s. (33 ambulancií), ktorej kapacita je takmer 300 lôžok.

Vzdelávanie

V okrese Zvolen sa nachádza 36 materských škôl, 13 základných škôl, 9 stredných odborných škôl, 2 gymnáziá, 1 konzervatórium a 1 vysoká škola. V školskom roku 2019/2020 navštevovalo materské školy 2 155 detí, základné školy 4 909 žiakov, stredné školy spolu 3 016 študentov a vysoké školy 2 255 študentov (spolu externí a denní). Počet detí a žiakov sa v materských a základných školách oproti školskému roku 2015/2016 zvýšil. Naopak stredné školy v okrese (stredné odborné školy, gymnáziá aj konzervatóriá) zaznamenali pokles žiakov, pričom najvyšší pokles pripadal na stredné odborné školy (o 8,3 %). Negatívny vývoj počtu študentov zaznamenala aj jediná vysoká škola v okrese (Technická univerzita vo Zvolene), kde došlo k poklesu počtu denných aj externých študentov.

Duálne vzdelávanie na stredných školách sa postupne rozvíja, rozširujú sa aktivity poradenských inštitúcií oblasti kariérneho poradenstva (CPPPaP, Regionálne centrum kariéry, Konekt-poradenské centrum pre mladých, pozícia koordinátora práce s mládežou na MsÚ...)

Kultúra a cestovný ruch

Na území okresu Zvolen sa nachádza podľa Štatistického úradu SR 17 verejných knižníc, 3 stále kiná, 3 múzeá, 2 divadlá a 1 galéria. Cestovný ruch je dobre rozvinutý. Návštevnosť ubytovacích zariadení sa do roku 2019 každoročne mierne zvyšovala. Najvyššiu návštevnosť zaznamenávajú ubytovacie zariadenia v letnej sezóne. Návštevníci ubytovaní v okrese zostávajú v ubytovacích zariadeniach dlhšie a tržby na 1 návštevníka sú vyššie ako je priemer kraja, je to pravdepodobne spôsobené hlavne kúpeľnými zariadeniami v Sliači a Kováčovej.

V území UMR existuje sieť inštitúcií pôsobiach v kultúre, cestovnom ruchu a kreatívnej oblasti (pamäťové a fondové inštitúcie, Zvolenské kultúrne centrum, Informačné centrum mesta, Katedra dizajnu TU, Podpolianske osvetové stredisko, základné umelecké školy...). Aktívne sú inštitúcie pôsobiace v kultúre a kreatívnej oblasti (celoslovenské súťaže Štúrovo pero a Etudy z dreva, Zvolen-mesto lesníctva, tvorba remeselných výrobcov...). Región poskytuje rôznorodé možnosti relaxácie, kultúrnych, športových a spoločenských aktivít. Široké spektrum inštitúcií, združení a iniciatív organizuje množstvo zaujímavých podujatí, tiež komunitné a dobrovoľnícke projekty. Rastie záujem turistov o región. Územie má priaznivé podmienky na rozvoj cestovného ruchu, a to na mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, šport a turistiku, zdravotný a vidiecky cestovný ruch. Poskytuje možnosti letnej i zimnej rekreácie, kúpeľných pobytov, poznávacích pobytov, pešej turistiky, cykloturistiky, zimných športov, vodáctva, rybárstva, poľovníctva, golfu. Región má tradíciu a dobré podmienky pre kúpeľníctvo (Kúpele Sliač a.s., Kúpele Kováčová s.r.o., Národné rehabilitačné centrum, Špecializovaný liečebný ústav Marína, unikátne minerálne pramene, termálne kúpaliská, atraktívne areály kúpeľov).

Verejné služby

Zvolen je administratívnym a spoločenským centrom regiónu. V meste Zvolen je vybudovaná ZOMES (zvolenská optická metropolitná sieť).

Výzvy UMR

Na popis výziev z vonkajšieho prostredia boli použité viaceré dokumenty: Vízia a stratégia Slovenska do roku 2030 – pracovná verzia, Agenda 2030 a odborné publikácie SAV.

UMR plánuje reagovať na nasledovné výzvy:

Politické výzvy

- podpora občianskej spoločnosti, vzdelávania k demokratickému občianstvu a mechanizmov participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík
- zlepšenie kvality verejnej správy
- bezpečnosť

Ekonomické výzvy

- zvýšenie inovačného potenciálu podnikov
- reštrukturalizácia hospodárstva smerom k vyššej pridanej hodnote a k udržateľnému využívaniu domácich zdrojov, posilnenie ekonomickej sebestačnosti regiónov a rozvoj regiónov podporujúci napĺňanie potrieb ich obyvateľov
- odpadové a obehové hospodárstvo
- dostupná a čistá energia
- vzdelanie pre dôstojný život
- dôstojná práca a ekonomický rast
- znalostná ekonomika
- priemysel 4.0

Sociálne výzvy

- zvýšenie miery integrácie marginalizovanej rómskej populácie
- sociálne služby a inklúzia
- znižovanie chudoby
- kvalita zdravia a života
- dlhodobá nezamestnanosť

Technologické výzvy

- urýchlenie prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu, rozvoj nízko-emisného dopravného a logistického systému posilňujúceho ekonomickú sebestačnosť regiónov
- digitalizácia

Legislatívne výzvy

- prijatie medzinárodných záväzkov a posilnenie domácich politík na ne nadväzujúcich

Ekologické výzvy

- ochrana a obnova prírody, zachovanie a obnova ekosystémov biodiverzity
- udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy
- racionálne využívanie vôd
- kvalita ovzdušia

Problémy UMR

V opise východiskovej situácie územia UMR boli popísané nasledovné problémy: Z okresu Zvolen sa sťahujú najmä mladí ľudia v produktívnom veku, najčastejšie odchádzajú do susedných okresov Banská Bystrica a Detva a taktiež do Bratislavy. Z hľadiska vekového zloženia patrí okres medzi nadpriemerne rýchlo starnúce v rámci kraja. Okres má oproti BBSK a SR mierne vyšší podiel uchádzačov o zamestnanie starších ako 55 rokov a nadpriemerný podiel uchádzačov do 24 rokov. V okrese je stále relatívny nedostatok voľných pracovných miest. Počet živnostníkov v okrese Zvolen klesá. Klesol tiež stav priamych zahraničných investícií. Potenciál akademických, vedecko-výskumných, vývojových a inovačných inštitúcií pôsobiacich v území UMR nie je dostatočne využitý. V okrese sa momentálne nenachádzajú žiadne voľné priemyselné parky. Rozdiely medzi priemernou mzdou žien a mužov sú v okrese vyššie ako krajský priemer, muži zarábajú v priemere o 20,2 % viac ako ženy. Najnižšie mzdy majú zamestnanci v administratívnych a podporných službách. 42 % ciest v okrese Zvolen je v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave. Úbytok a rýchlo starnutie obyvateľstva vyvoláva potrebu zabezpečenia dôstojného starnutia a zvýšenia kapacít v zariadeniach pre seniorov. Stredné školy v okrese Zvolen zaznamenali pokles študentov, najvyšší pokles pripadal na stredné odborné školy. Aj v

jedinej vysokej škole v okrese (Technická univerzita vo Zvolene) došlo k poklesu študentov, denných aj externých.

Hlavnými problémami územia UMR Zvolen sú podľa záverov prípravného tímu:

- Starnutie obyvateľstva
- Znižovanie počtu a odchod obyvateľov v produktívnom veku z územia
- Zmena klímy a životného prostredia
- Súdržnosť

Tieto problémy zahŕňajú viaceré aspekty, ktoré boli zohľadnené pri návrhu stratégie:

- Starnutie obyvateľstva – aktívne a dôstojné starnutie, dostupnosť sociálnych služieb a zdravotníckej starostlivosti, prepojenie sociálnych a zdravotných služieb, bezpečné a bezbariérové verejné priestory, verejná doprava, chodníky, bezbariérovosť, verejné služby, súdržnosť.
- Znižovanie počtu a odchod obyvateľov – prosperita, atraktivnosť zamestnaní pre rôzne cieľové skupiny, súlad dopytu a ponuky na trhu práce, flexibilné formy práce, odborné vzdelávanie, celoživotné vzdelávanie, kvalifikované pracovné sily, práca s dlhodobo nezamestnanými a mladými nezamestnanými ako potenciálnymi pracovnými silami, duálne vzdelávanie, kariérne poradenstvo, moderné vzdelávanie, dostupné bývanie, atraktívne a bezpečné verejné priestory, kvalitné služby, podmienky na podnikanie, výskum a vývoj, inovácie, diverzifikovaná ekonomika, zdieľaná ekonomika, cestovný ruch, kúpeľníctvo a kultúra ako súčasť ekonomiky a ponuky cestovného ruchu (pamiatky, tradičné podujatia) a kreatívneho priemyslu, dopravná dostupnosť vrátane leteckej dopravy, smart riešenia, smart moderná samospráva, spolupráca a sieťovanie.
- Zmena klímy a životného prostredia – ochrana a obnova životného prostredia, mitigačné a adaptačné opatrenia na dôsledky zmeny klímy, znižovanie energetickej náročnosti verejných budov, sanácia environmentálnych záťaží, zelená a modrá infraštruktúra, obehové hospodárstvo, vodné hospodárstvo (verejné vodovody a kanalizácie), zvyšovanie podielu verejnej dopravy na preprave obyvateľov, infraštruktúra pre nemotorovú dopravu, environmentálne povedomie obyvateľov a inštitúcií, zelené inovácie a zelené investície.
- Súdržnosť – inkluzívna a zdravá spoločnosť, inkluzívne vzdelávanie, dostupné bývanie, princíp „bývanie na prvom mieste“, pracovné príležitosti pre znevýhodnené skupiny, sociálne podnikanie a podporované zamestnávanie, dopyt po lokálnych produktoch a službách, marginalizované rómske komunity, zdravotne znevýhodnení, občianska spoločnosť, verejné politiky a participácia, aktívne občianstvo, komunitná práca, dobrovoľníctvo, verejné služby pre všetkých, kultúra a šport pre všetkých, obnova a využívanie kultúrneho dedičstva. bezpečné a bezbariérové objekty a verejné priestory (cesty, osvetlenie, kamerové systémy), zdravý životný štýl, duševné zdravie, prevencia negatívnych spoločenských javov, rozvoj aktívnych, odolných a udržateľných komunít, vrátane sociálne slabších a vyčlenených komunít, práca s obeťami násillia a celkovo s jednotlivcami a rodinami v kríze, efektívna samospráva, integrácia projektov a multi-sektorová spolupráca v území.

Súhrn sektorových problémov:

- Nedostatočný ekonomický rozvoj v území.
- Nedostatočná kvalita životného prostredia.
- Nedostatočná kvalita cestnej infraštruktúry v území, vysoké emisie z motorovej dopravy.
- Nedostatočný prístup ľudí so znevýhodnením na trh práce, nedostatočná sieť kariérneho poradenstva, nedostatočná kvalita vzdelávania.
- Nedostupnosť sociálnych služieb, bývania pre ľudí a rodiny v núdzi, nedostatočne aktívne, odolné a udržateľné komunity, vrátane sociálne slabších a vyčlenených komunít.
- Nedostatočná bezpečnosť obyvateľov, kvality zdravia a života.
- Nedostatočná návštevnosť územia, slabý prínos kultúry a kreatívneho priemyslu do rozvoja územia.
- Nedostatočná kvalita verejnej správy v tvorbe, realizácii a hodnotení verejných politík, slabé zapojenie obyvateľov do tvorby, realizácie a kontroly verejných politík.

1.3 Strategický prístup vrátane vízie, hlavného cieľa a priorít

Strategický prístup

Hlavnými princípmi rozvoja územia je udržateľný územný rozvoj založený na ochrane, efektívnom a ekologickom využívaní zdrojov územia, uplatňovanie smart konceptu, participácia a súdržnosť.

Stratégia smart rozvoja UMR je zameraná na dosiahnutie vysokej kvality života prostredníctvom realizácie inovácií a zmien. Smart rozvoj je založený na troch pilieroch – smart prostredí (využívanie zdrojov), smart ekonomike a smart spoločnosti (komunity), v týchto oblastiach je možné realizovať štyri typy inovácií – technologické a technické, behaviorálne, inštitucionálne a produktovo orientované inovácie.

Vízia

Chceme, aby územie miest Zvolen a Sliač a obcí Kováčová, Budča a Lieskovec sa do roku 2030 stalo súdržným a prosperujúcim regiónom, ktorý je atraktívny pre obyvateľov, návštevníkov i kúpeľných hostí, aktívne reaguje na príležitosti a výzvy, opiera sa o múdrosť a dedičstvo našich predkov, ako aj o poznatky a skúsenosti nás všetkých, ktorí tu žijeme.

Hlavný cieľ

V území UMR Zvolen vytvoriť inovatívny, ekologický, prepojený, súdržný a vzdelaný región s kvalitným životom.

Priority

1. Inovatívny región – prosperujúce a inteligentné mestá a obce
2. Ekologický región – čisté a zdravé prostredie pre budúce generácie
3. Prepojený región – kvalitná a udržateľná regionálna doprava
4. Súdržný a vzdelaný región – dostupná práca, kvalitné vzdelanie, súdržné komunity, dostupné sociálne služby a bývanie v regióne
5. Kvalitný život v regióne – bezpečné prostredie, zdravý životný štýl, udržateľný cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel, moderná samospráva a aktívna občianska spoločnosť

1.4 Strategické, špecifické ciele a kľúčové nástroje implementácie IÚS UMR priradené k jednotlivým prioritám

V súčasnosti nie je možné posúdiť rozdelenie požiadaviek na národnú a krajskú úroveň, bude to predmetom spracovania IÚS UMR.

Priorita 1 Inovatívny región

V tejto prioritě chceme dosiahnuť prosperujúce a inteligentné mestá a obce.

Strategické ciele:

1.1 Podporiť ekonomický rozvoj v území

Špecifické ciele:

- 1.1.1 Rozšíriť výskumné a inovačné kapacity a využívanie pokročilých technológií
- 1.1.2 Podporovať rozvoj malého a stredného podnikania

Merateľné ukazovatele:

- Hrubé domáce výdavky na výskum a vývoj za okres Zvolen (% HDP, ŠÚ SR)
- Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar za okres Zvolen (EUR, ŠÚ SR)
- Počet subjektov so sídlom v obciach UMR (počet, ŠÚ SR)

Priorita 2 Ekologický región

V tejto prioritě chceme dosiahnuť čisté a zdravé prostredie pre budúce generácie.

Strategické ciele:

2.1 Zlepšiť kvalitu zložiek životného prostredia

Špecifické ciele:

- 2.1.1 Zvýšiť energetickú efektívnosť a znížiť emisie skleníkových plynov
- 2.1.2 Zvýšiť adaptáciu na zmenu klímy, prevenciu rizík a odolnosť voči katastrofám
- 2.1.3 Zlepšiť kvalitu vôd a stav v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
- 2.1.4 Zaviesť systém obehového hospodárstva
- 2.1.5 Zlepšiť ochranu prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb
- 2.1.6 Znížiť environmentálne záťaž

2.1.7 Zlepšiť kvalitu ovzdušia

2.1.8 Budovať environmentálne povedomie a podporovať občiansky aktivizmus a dobrovoľníctvo

Merateľné ukazovatele:

- Emisie znečisťujúcich látok v ovzduší v okrese Zvolen (tony, ŠÚ SR)
- Miera recyklácie komunálneho odpadu za obce UMR (% , ŠÚ SR)
- Miera skládkovania komunálneho odpadu (% , ŠÚ SR)

Priorita 3 Prepojený región

V tejto priorite chceme dosiahnuť kvalitnú a udržateľnú regionálnu dopravu.

Strategické ciele:

3.1 Zlepšiť kvalitu dopravnej infraštruktúry v území

3.2 Zvýšiť podiel udržateľnej dopravy v území

Špecifické ciele:

3.1.1 Rekonštruovať a budovať cestnú infraštruktúru

3.2.1 Zvýšiť podiel pešej a cyklistickej dopravy v mestách, obciach a medzi nimi

3.2.2 Zvýšiť podiel verejnej dopravy

Merateľné ukazovatele:

- Počet zrekonštruovaných a novovybudovaných prvkov cestnej infraštruktúry na území UMR
- Podiel verejnej dopravy na celkovej preprave osôb v okrese Zvolen

Priorita 4 Súdržný a vzdelaný región

V tejto priorite chceme dosiahnuť dostupnú prácu, kvalitné vzdelanie, súdržné komunity, dostupné sociálne služby a bývanie v regióne.

Strategické ciele:

4.1 Zvýšiť prístup ľudí na trh práce

4.2 Zvýšiť kvalitu vzdelávania v školstve

4.3 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb a bývania pre ľudí a rodiny v núdzi

4.4 Podporiť rozvoj aktívnych, odolných a udržateľných komunít

Špecifické ciele:

4.1.1 Zlepšiť podmienky pre prístup na trh práce pre ľudí so znevýhodnením

4.2.1 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť vzdelávania pre všetky vekové aj sociálne skupiny s dôrazom na hodnotové a postoje vzdelávania a kritické myslenie

4.2.2 Podporiť moderné a dostupné kariérne poradenstvo

4.3.1 Dobudovať sociálne služby

4.3.2 Realizovať program viacstupňového bývania

4.4.1 Podporiť rozvoj komunitnej práce, vrátane sociálne slabších a vyčlenených komunít

Merateľné ukazovatele:

- Miera nezamestnanosti v obciach UMR (% , ŠÚ SR)
- Index ekonomického zaťaženia (% , ŠÚ SR)
- Priemerná úspešnosť žiakov v testovaní žiakov 5. a 9. ročníka ZŠ (% , NÚCEM)

Priorita 5 Kvalitný život v regióne

V tejto priorite chceme dosiahnuť bezpečné prostredie, zdravý životný štýl, udržateľný cestovný ruch, kultúru a kreatívny priemysel, modernú samosprávu a aktívnu občiansku spoločnosť.

Strategické ciele:

5.1 Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov

5.2 Podporiť zvýšenie kvality zdravia a života

5.3 Zvýšiť návštevnosť územia

5.4 Zlepšiť kvalitu verejnej správy v tvorbe, realizácii a hodnotení verejných politík

5.5 Zvýšiť zapojenie obyvateľov do tvorby, realizácie a kontroly verejných politík

Špecifické ciele:

- 5.1.1 Vytvoriť bezpečné fyzické prostredie obcí, miest a regiónov
- 5.2.1 Podporiť prevenciu negatívnych spoločenských javov
- 5.2.2 Dobudovať infraštruktúru pre pohybové aktivity a voľný čas
- 5.3.1 Zlepšiť manažment, služby a infraštruktúru podporujúcu udržateľný cestovný ruch
- 5.3.2 Vytvoriť podmienky pre rozvoj kultúry a kreatívneho priemyslu
- 5.4.1 Modernizovať poskytovanie verejných služieb
- 5.4.2 Budovať kapacity samosprávy
- 5.5.1 Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti

Merateľné ukazovatele:

- Počet násilných a trestných činov v okrese Zvolen (počet, MV SR)
- Počet zrekonštruovaných a novovybudovaných prvkov infraštruktúry pre pohybové aktivity a voľný čas
- Vývoj tržieb v oblasti kreatívneho priemyslu za okres Zvolen
- Počet subjektov pôsobiach v neziskovom sektore v území (počet, MV SR)

1.5 Integrované investičné balíčky pre implementáciu IÚS UMR

Dostupné projekty miest a obcí UMR boli zoskupené do 7 strategických investičných balíčkov:

1. Inovácie a práca
2. Obehové hospodárstvo
3. Kvalita životného prostredia
4. Udržateľná mobilita
5. Integrované sociálne služby
6. Kúpeľníctvo, cestovný ruch a kultúra
7. Moderné verejné služby

Tieto balíčky integrujú priority a ciele IÚS UMR na úrovni opatrení a aktivít. Ku každému balíčku sú uvedené priority UMR, problémy, ciele, kľúčové projekty a doplnkové operácie (v tejto fáze sú popísané indikatívne). Zoznam projektov je uvedený v prílohe v zázname projektov. V súčasnosti nie je možné posúdiť rozdelenie požiadaviek na národnú a krajskú úroveň, bude to predmetom jednaní UMR s BBSK v rámci spracovania IÚS UMR.

Strategický investičný balíček 1: Inovácie a práca

SIB 1 súvisí najmä s prioritami UMR 1 Inovatívny región a 4 Súdržný a vzdelaný región.

SIB 1 reaguje na problémy: odchod mladých ľudí z územia, neatraktivnosť pracovného trhu, nesúlad ponuky a dopytu na trhu práce, nedostatok inovácií a nedostatočné podmienky na inovačné prístupy.

Cieľom SIB 1 je vytvoriť podmienky pre rozvoj inovácií a vznik pracovných príležitostí. Poloha územia ako dopravného uzla a územné rozvojové rezervy vytvárajú optimálne podmienky pre dopravno-logistické centrá. Balíček využíva inovačný potenciál akademických, vedecko-výskumných a vývojových inštitúcií vo Zvolene a možnosti inovácií v oblasti lesníctva, drevospracujúceho priemyslu, strojárstva a kúpeľníctva. Zameriava sa na podporu výskumu, vývoja a inovácií, podporu tvorby nových pracovných miest, budovanie inovačných centier, podporu nízkoemisných dopravných a logistických systémov, sieťovanie subjektov.

Požiadavky na národnej alebo krajskej úrovni:

- **Rozvoj dopravnej infraštruktúry** – dopravné napojenie pre areál priemyselného logistického centra, Budča, vybudovanie obchvatu obce a kapacitne vyhovujúcej a bezpečnej križovatky, Budča, rozvoj civilnej dopravy na letisku Sliač.
- **Podpora inovačných a znalostných centier** – InnoBBSK regionálne centrum inovácií (Rozvojová agentúra BBSK), LignoTech – Living Lab pokročilých technológií Centra excelentnosti LignoSilva (Národné lesnícke centrum, Zvolen), CEGI – Centrum eko a geoinformatiky (Technická univerzita vo Zvoleni), Pro Lignum – Inovačné centrum pre drevospracujúci priemysel (Technická univerzita vo

Zvolene), Vedecké centrum Technickej univerzity vo Zvolene (Dolné Lanice, Zvolen), Podpora výskumu a vývoja v oblasti palív, Zvolen (ŽOS Zvolen – plánovaný vývoj lokomotívy na vodíkový pohon).

- **Rozvoj kúpeľných miest** – obnova a rozvoj kúpeľov Sliač (vybudovanie najmodernejšieho kúpeľného zariadenia európskeho štandardu a pracoviska pre vedu a výskum v oblasti kúpeľníctva v SR s medzinárodnou pôsobnosťou, Kúpele Sliač), rozvoj služieb v meste Sliač (parkovacie plochy, oddychová zóna, kanalizácia, výstavba bytov, služby cestovného ruchu a využívania voľného času, okolie kúpeľného parku, veda a výskum v oblasti kúpeľníctva).
- **Zlepšenie regionálneho školstva** – rozvoj duálneho vzdelávania na stredných školách, posilnenie regionálneho riadenia v oblasti odborného vzdelávania a prípravy smerom k zlepšeniu kvality, atraktivity a vyššej orientácii na trh práce v Banskobystrickom kraji (BBSK).

Kľúčové - nosné projekty na úrovni UMR:

1.1 Podpora inovačných a logistických centier

Aktivita:

- **Výstavba logistického centra Budča**

Projekt je zaradený aj medzi kľúčové projekty BBSK. Cieľom projektového zámeru je vytvoriť podmienky pre výstavbu logistického centra, využiť bývalý areál - hnedú plochu a zvýšiť zamestnanosť v regióne. Partnerom projektu je firma Sophistic investments, a. s., ktorá plánuje vybudovať logistické centrum na ploche viac ako 100 000 m² v areáli bývalých veľkovýkrmní. Predpokladaný počet pracovných miest je 900. Dopravné napojenie logistického parku na R1 je nevyhnutným predpokladom pre realizáciu investície. Areál je v zmysle územných plánov určený na vyššie uvedený zámer a strategická poloha ho predurčuje na úspešnú prevádzku. Jediný problém, ktorý je nutné vyriešiť je dopravné napojenie areálu na cestu R1. V súčasnej dobe je prístup do areálu centrom obce, čo vzhľadom na predpokladanú dopravnú zaťaženosť nie je možné využiť. Obec má pripravenú dokumentáciu pre územné rozhodnutie a vysporiadané pozemky pre dopravné napojenie areálu. Po realizácii zámeru sa zlepši dopravná situácia v obci, bude možné vylúčiť nákladnú dopravu z obce a zvýšiť bezpečnosť a komfort obyvateľov. Hodnota investície do dopravného napojenia je približne 1,5 mil. € z celkovej hodnoty investície 30 mil.€. Doplnkovým projektom je vybudovanie obchvatu obce, kvôli vylúčeniu ťažkej dopravy z centra obce a vybudovanie križovatky pre zvýšenie bezpečnosti. Obec je pripravená v súvislosti s nárastom zamestnanosti investovať do rozšírenia predškolských a školských zariadení a bytovej výstavby.

Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom na úrovni UMR:

- **1a Bývanie a služby** – výstavba mestských/obecných nájomných bytov, revitalizácia hnedých plôch v území, rozvoj služieb pre zosúladienie pracovného a rodinného života.
- **1b Vzdelávanie** – dobudovanie kapacít MŠ, prepojenie odbornej prípravy a podnikov, rozvoj digitálnych zručností, podpora celoživotného vzdelávania a kariérneho poradenstva.

Strategický investičný balíček 2: Obehové hospodárstvo

SIB 2 súvisí najmä s prioritou UMR 2 Ekologický región.

SIB 2 reaguje na problémy: zhoršenie kvality zložiek životného prostredia, nezavedené obehové hospodárstvo, nízke povedomie o potrebe obehového hospodárstva už od plánovania výroby produktov v inštitúciách a o ich nakupovaní u obyvateľov.

Cieľom SIB 2 je zaviesť komplexný systém obehového hospodárstva. Balíček využíva potenciál univerzity, výskumných organizácií a aktívnych miestnych aktérov v oblasti ekológie. Zameriava sa na integráciu odpadového hospodárstva, predchádzanie vzniku odpadu, zber a triedenie komunálnych odpadov, úpravu zmesového odpadu, prípravu odpadu na opätovné použitie, recykláciu odpadov, spracovanie odpadov na opätovne použiteľné materiály a produkty. Predpokladá využitie smart technológií (elektronický zber dát o odpadoch) a vznik pracovných príležitostí v oblasti spracovania odpadu. Súčasťou balíčka je podpora vzdelávania v oblasti obehového hospodárstva, informovanosť o obehovom hospodárstve a motivácia obyvateľov separovať a predchádzať vzniku odpadov, tiež zvyšovanie kapacít samosprávy v oblasti obehového hospodárstva.

Požiadavky na národnej alebo krajskej úrovni:

- **Budovanie environmentálnych centier** – Podpora environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu a implementácie stratégie BBSK v oblasti manažmentu životného prostredia budovaním siete environmentálnych centier (Envirocentrum Zvolen).
- **Zavedenie opatrení v oblasti obehového hospodárstva** – Vývoj a prevádzka internetového interaktívneho katalógu ekologických produktov, technológií a služieb regiónu. Vývoj softvérovej aplikácie pre zber, analýzu a environmentálne hodnotenie produktov a projektov. Katalóg obehového hospodárstva. Dobudovanie technológie v existujúcej výrobe stavebných produktov. Vybudovanie spoločného podniku pre likvidáciu biologicky rozložiteľných odpadov, najmä kuchynského odpadu na princípe obehového hospodárstva – z pôdy do pôdy. Vybudovanie centier kolaboratívnej ekonomiky v oblasti energetického zhodnotenia odpadu. Vytvorenie technologicko-inovatívnej platformy na výskum a vývoj netradičných spojív a plnív. Dobudovanie technológie v existujúcej výrobe bioplynových staníc (BPS) pre spracovanie BRO a BRKO. Vytvorenie technologicko-inovatívnej platformy pre výskum, vývoj a implementáciu technológie na regionálnu výrobu stavebných prvkov, pomocou využitia netradičných spojív a plnív. Vytvorenie technologicko-inovatívnej platformy na výskum a vývoj hlavných komponentov mobilnej technológie čistenia infiltrátov z regionálnych skládok odpadov. Výskum, vývoj a implementácia mobilnej technológie kontajnerového čistenia infiltrátov z regionálnych skládok odpadov.

Kľúčové - nosné projekty na úrovni UMR:

2.1 Vybudovanie Centra obehového hospodárstva

Aktivity:

- Vybudovanie spoločného zberného dvora, Sliač
- Energetické zhodnotenie komunálneho odpadu, Zvolen
- Polopodzemné kontajnery, Zvolen
- Zber a zhodnocovanie odpadov, Zvolen
- Elektronická signalizácia naplnenosti polopodzemných kontajnerov na odpad, Zvolen.

Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom na úrovni UMR:

- **2a Zamestnanie** – zriadenie sociálneho podniku.
- **2b Vzdelávanie** – vybudovanie environmentálneho a vzdelávacieho centra pre deti v parku, podpora vyučovania v prírode.

Strategický investičný balíček 3: Kvalita životného prostredia

SIB 3 súvisí najmä s prioritami UMR 2 Ekologický región a 5 Kvalitný život v regióne.

SIB 3 reaguje na problémy: zhoršenie kvality zložiek životného prostredia s dopadom na územie a obyvateľov, zvyšovanie environmentálnych rizík spôsobených zmenou klímy a činnosťou ľudí.

Cieľom SIB 3 je zlepšenie kvality životného prostredia. Zameriava sa na znižovanie emisií skleníkových plynov v budovách, energetike a priemysle, zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov, realizáciu vodozádržných opatrení a podporu zelenej infraštruktúry. V oblasti energetiky pôjde o obnovu verejných budov a bytových budov, zlepšenie ich tepelno-technických vlastností, vybavenie budov systémami riadenia a automatizácie, zvyšovanie povedomia v oblasti úspor energie, využívanie odpadového tepla z priemyslu, podporu obnoviteľných zdrojov energie a podpora energetického plánovania v samospráve. Balíček obsahuje tiež adaptačné opatrenia ako vypracovanie adaptačných stratégií, monitorovanie rizík a informovanie v oblasti zmeny klímy, preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami a posilnenie záchranných zložiek a dobrovoľníkov, modernizáciu systémov včasného varovania. V oblasti vodného hospodárstva pôjde o zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd, zlepšenie hospodárenia s vodou, udržateľný manažment vodných zdrojov, dobudovanie verejnej kanalizácie a ČOV, dobudovanie úpravni vôd a výstavba verejných vodovodov, monitorovanie vôd a revitalizáciu tokov. Súčasťou balíčka sú aj aktivity zamerané na ochranu a obnovu prírody, zachovanie a obnovu ekosystémov biodiverzity, odstraňovanie envirozáťaží, zníženie emisií a monitorovanie ovzdušia.

Požiadavky na národnej alebo krajskej úrovni:

- **Podpora opatrení na zlepšenie kvality životného prostredia** – Revitalizácia vodnej nádrže Môťová, Zvolen.
- **Podpora adaptačných opatrení na zmenu klímy** .

- **Podpora opatrení v oblasti energetiky** – Ekologizácia teplárne ako centrálného zdroja tepla v meste Zvolen, Plánovanie a koordinácia udržateľnej energetiky v BBSK prostredníctvom regionálnych centier udržateľnej energetiky (RCUE pre BBSK, RCUE pre UMR).
- **Prieskum, sanácia a monitorovanie environmentálnych záťaží** – záťaže po pôsobení ruských vojakov v lokalite Letiska Sliač.

Kľúčové - nosné projekty na úrovni UMR:

3.1 Zníženie energetickej náročnosti verejných budov

Aktivity:

- Zníženie energetickej náročnosti MŠ, Budča
- Rekonštrukcia zdravotného strediska, Budča
- Zvyšovanie energetickej účinnosti MŠ, Sliač
- Zníženie spotreby energie pri prevádzke ZŠ, P. Jilemnického 1, Zvolen
- Zníženie spotreby energie pri prevádzke ZŠ, P. Jilemnického 2, Zvolen
- Zníženie spotreby energie pri prevádzke ZŠ, Hrnčiarska, Zvolen
- Rekonštrukcia CVČ Domino, Zvolen
- Rekonštrukcia budov materských škôl, Zvolen
- Systematická podpora energetického plánovania na území UMR (RCUE UMR, energetickí manažéri miest a obcí, digitalizácia objektov...).

3.2 Zlepšenie vodovodnej a kanalizačnej siete

Aktivity:

- Zvýšenie kapacity vodojemu a rekonštrukcia vodovodu, Budča
- Rekonštrukcia kanalizačného zberača a dobudovanie splaškovej kanalizácie, Kováčová
- Odkanalizovanie priemyselného parku a vybudovanie ČOV, Lieskovec
- Rekonštrukcia ČOV, Lieskovec
- Kanalizácia Mlynská a Továrenská, Sliač
- Vodovod Mlynská a Továrenská, Sliač
- Kanalizácia Nová, Sliač
- Výstavba, rekonštrukcia a zvýšenie kapacity prietoku kanalizácie v meste Zvolen
- Zvýšenie kapacity vodojemu Lukové, Zvolen
- Monitorovanie únikov v systéme vodného hospodárstva, Zvolen.

Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom na úrovni UMR:

- **3a Vzdelávanie** – rekonštrukcia škôl a školských zariadení (MŠ, ZŠ, CVČ, ZUŠ) vrátane adaptačných opatrení, modernizácie učební, elektrických a IT rozvodov budov, napojenia škôl na kamerový systém, vybudovanie environmentálneho a vzdelávacieho centra pre deti v parku, podpora vyučovania v prírode.
- **3b Ochrana prírody a krajiny** – revitalizácia parkov a vodných nádrží.
- **3c Kvalita ovzdušia** – vybudovanie monitorovacích staníc znečistenia kvality ovzdušia.
- **3d Zadržiavanie zrážkových vôd** – vybudovanie systému zberu a zadržiavania zrážkových vôd.

Strategický investičný balíček 4: Udržateľná mobilita

SIB 4 súvisí najmä s prioritami UMR 2 Ekologický región a 3 Prepojený región.

SIB 4 reaguje na problémy: vysoké emisie a hluková záťaž z dopravy v území, nedostatočná bezpečnosť dopravy (vysoký podiel súkromnej prepravy obyvateľov, hustota dopravy na cestách, stav cestnej infraštruktúry), nedostatočná dopravná dostupnosť územia.

Cieľom SIB 4 je zlepšiť dopravnú infraštruktúru, zabezpečiť udržateľnú mobilitu v území a znížiť emisie skleníkových plynov v doprave. Balíček využíva potenciál územia ako dopravného uzla a vhodné geomorfologické podmienky pre rozvoj nemotorovej dopravy. Zameriava sa na zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti, rekonštrukciu a budovanie cestnej infraštruktúry, zvýšenie bezpečnosti dopravy (úprava nebezpečných cestných úsekov). Balíček počíta s integráciou dopravného systému, podporou verejnej hromadnej dopravy (zmeny v organizácii dopravy, nahradenie časti osobnej automobilovej dopravy verejnou dopravou, zvýšenie intenzity železničnej dopravy medzi Zvolenom a Banskou Bystricou a zavedením smart riešení v doprave. Pôjde tiež o opatrenia zamerané na zníženie hlukovej záťaže z dopravy,

rozvoj elektromobility, ekologizáciu MHD (nákup nízkoemisných autobusov MHD), zlepšenie parkovacej politiky a budovanie cyklo dopravnej infraštruktúry pre dennú mobilitu obyvateľov.

Požiadavky na národnej alebo krajskej úrovni:

- **Rozvoj železničnej infraštruktúry** – rozvoj železničnej infraštruktúry medzi Zvolenom a Banskou Bystricou, obnova a modernizácia tratí a vozňového parku.
- **Rozvoj cestnej infraštruktúry** – pokračovanie v príprave a výstavba diaľnice R1, R2 a R3, výstavba kapacitnej a bezpečnej dopravnej infraštruktúry (obchvaty, preložky, prieťahy) – obchvat Zvolena, južný obchvat Zvolenského zámku, obchvat Budče, dopravné napojenie z rýchlostnej cesty R1 v blízkosti obce vrátane križovatky pre areál priemyselného logistického centra v Budči.
- **Rozvoj integrovanej mobility v BBSK** – zavedenie integrovaného systému verejnej dopravy BBSK (verejná doprava, cestná infraštruktúra, nemotorová doprava, osвета mobility a vzdelávanie, odborné personálne zabezpečenie, BBSK), spracovanie a implementácia Plánu udržateľnej mobility BBSK.

Kľúčové - nosné projekty na úrovni UMR:

4.1 Budovanie a prepojenie cyklotrás pre dennú mobilitu obyvateľov

Aktivity:

- Cyklocesta Budča-Zvolen
- Vybudovanie cyklistickej cestičky Kováčová – Zvolen
- Cyklistické prepojenie obcí a miest v regióne, Kováčová
- Vybudovanie chodníka a cyklochodníka, Lieskovec
- Cyklotrasy, Zvolen
- Bikesharing, Zvolen.

Budovanie cyklotrás s napojením na železniciu a oddychové zóny, zabezpečenie údržby cyklotrás a oddychových zón prostredníctvom sociálneho podniku.

4.2 Modernizácia MHD

Aktivity:

- Modernejšie služby pre cestujúcich, Kováčová
- Plán udržateľnej mobility UMR Zvolen
- Elektronické infotabule na zastávkach MHD, Zvolen
- Modernizácia MHD, Zvolen.

Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom na úrovni UMR:

- **4a Parkovanie** – budovanie záchytných parkovísk, podzemných parkovísk, parkovacích domov a parkovacích plôch.
- **4b Cestná infraštruktúra** – rekonštrukcia miestnych komunikácií a križovatiek, smart prepojenie križovatiek, budovanie infraštruktúry pre rýchlonabíjanie elektromobilov.

Strategický investičný balíček 5: Integrované sociálne služby

SIB 5 súvisí najmä s prioritou UMR 4 Súdržný a vzdelaný región.

SIB 5 reaguje na problémy: starnutie obyvateľstva, nedostatočná inklúzia znevýhodnených skupín obyvateľov.

Cieľom SIB 5 je zlepšenie kvality života obyvateľstva s osobitným zreteľom pre znevýhodnené skupiny. Balíček využíva existujúcu sieť sociálnych a zdravotníckych zariadení a aktivity subjektov pôsobiach v oblasti sociálnych služieb a zdravotníctva. Zámerom je zabezpečenie chýbajúcich sociálnych zariadení a služieb, rozšírenie siete domovov sociálnych služieb, zvýšenie kapacity DSS a rozšírenie služieb pre seniorov, prepojenie sociálnych a zdravotných služieb pre seniorov. Pôjde tiež o zabezpečenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti a prevenciu zdravia. Balíček obsahuje aj aktivity zamerané na podporu zapojenia seniorov do života komunity a integráciu sociálne znevýhodnených skupín obyvateľstva (práca, vzdelávanie, bývanie). Pôjde o podporu pracovných miest pre nízkokvalifikované skupiny obyvateľstva v sociálnych podnikoch, výstavbu sociálneho bývania, aktívnu prácu s rodinami MRK (motivovanie k vzdelávaniu a zvyšovaniu životných, remeselných a iných zručností), komunitnú a terénnu sociálnu prácu, podporu komunit a dobrovoľníctva.

Požiadavky na národnej alebo krajskej úrovni:

- **Budovanie zariadení sociálnych služieb** – vybudovanie domova seniorov v Budči, domov dôchodcov vo Zvolene, DSS v budove bývalého osemročného gymnázia vo Zvolene.
- **Modernizácia zdravotníckych zariadení** – výstavba moderných pavilónov v nemocnici Zvolen (BBSK).
- **Podpora sociálneho podnikania** – Regionálne inovačné centrum sociálnej ekonomiky (BBSK).

Kľúčové - nosné projekty na úrovni UMR:

5.1 Podpora integrovaných sociálnych služieb

Aktivity:

- Integrovaný projekt sociálnych služieb, Zvolen (denný stacionár, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov).

5.2 Podpora sociálnej ekonomiky

Aktivity:

- Zriadenie sociálneho podniku, Zvolen (plnička minerálnych vôd, pracovňa, recyklácia odpadov, kompostáreň, údržba verejných priestranstiev a zelene, stavebné práce, obnova pamiatkových objektov).

Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom na úrovni UMR:

- **5a Sociálne služby pre sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľov** – poskytovanie terénnej sociálnej služby, služieb komunitného centra, zriadenie viacstupňového bývania, útulku pre rodiny s deťmi, podporovaného bývania.
- **5b Zamestnanie** – zriadenie agentúry podporovaného zamestnávania, centra dobrovoľníctva.
- **5c Služby pre seniorov** – vybudovanie denného stacionára, poskytovanie opatrovateľskej služby, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci.

Strategický investičný balíček 6: Kúpeľníctvo, cestovný ruch a kultúra

SIB 6 súvisí najmä s prioritou UMR 5 Kvalitný život v regióne.

SIB 6 reaguje na problémy: nedostatočne využitý potenciál na rozvoj kúpeľníctva, cestovného ruchu a kultúry.

Cieľom SIB 6 je zvýšiť rozsah a kvalitu poskytovaných služieb v oblasti kúpeľníctva, cestovného ruchu a kultúry. Balíček využíva priaznivé podmienky na rozvoj cestovného ruchu v území, a to na mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, šport a turistiku, zdravotný a vidiecky cestovný ruch. Zameriava sa na rozvoj infraštruktúry a produktov cestovného ruchu založených na kultúrnom a prírodnom dedičstve regiónu. Pôjde o modernizáciu a dobudovanie priestorov pre kultúrne a spoločenské podujatia, prepojenie kultúrnych a kreatívnych centier v území a ich profiláciu (ekológia, kúpeľníctvo, remeslá...), vytvorenie programu regionálneho manažmentu cestovného ruchu a kreatívneho priemyslu, ochrany a rozvoja kultúrneho a prírodného dedičstva. Balíček obsahuje aktivity na podporu významných atraktivít CR (Pustý hrad, Borová hora, kúpele), integráciu riek do miest a obcí, organizovanie tematických podujatí a multižánrového festivalu, podporu služieb cestovného ruchu (sprievodcovské služby, infraštruktúra CR, balíčky CR), aktivity na zvýšenie záujmu obyvateľov o kultúru a zapojenie znevýhodnených skupín do kultúrneho života komunity, obnovy kultúrneho a prírodného dedičstva. Súčasťou balíčka je aj podpora cykloturistiky (budovanie a prepojenie cyklotrás, prepojenie verejnej dopravy a cyklodopravy, budovanie záchytných parkovísk, obstaranie autobusov s priestorom na prevoz bicyklov, prepojenie cyklistiky a cestovného ruchu, vytvorenie cyklookruhu medzi mestami a obcami, aj v prírode, cyklotrasy k minerálnym prameňom a po lesných cestách, vytvorenie ponuky pre cykloturistov na strávenie víkendu v území).

Požiadavky na národnej alebo krajskej úrovni:

- **Rozvoj kúpeľných miest** – obnova a rozvoj kúpeľov Sliač (Kúpele Sliač), rozvoj služieb v meste Sliač (parkovacie plochy, oddychová zóna, kanalizácia, výstavba bytov, služby cestovného ruchu a využívania voľného času, okolie kúpeľného parku, veda a výskum v oblasti kúpeľníctva).
- **Rozvoj dopravy** – rozvoj civilnej dopravy na letisku Sliač.
- **Starostlivosť o kultúrne dedičstvo** – zapojenie štátu do obnovy NKP a ostatnej kultúrnej infraštruktúry v jeho vlastníctve alebo správe, zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva (pokračovanie národného projektu), systematická podpora oblastných organizácií

cestovného ruchu, rekonštrukcia Zvolenského zámku, rekonštrukcia Domu kultúry ŽSR vo Zvolene, rekonštrukcia Bašty v Parku A. Domana vo Zvolene.

- **Systematická podpora cestovného ruchu** – Inštitucionálna a marketingová podpora rozvoja nosného endogénneho potenciálu kraja a jeho produktov v hlavných produktových líniách (Agentúra regionálneho rozvoja a cestovného ruchu, BBSK).

Kľúčové - nosné projekty na úrovni UMR:

6.1 Rekonštrukcia domov kultúry ako priestorov pre rozvoj kreativity, kultúry a komunitný rozvoj

Aktivity:

- Multifunkčný objekt pre kultúru, vzdelanie a šport, Budča
- Celková rekonštrukcia kultúrneho domu, Lieskovec
- Rekonštrukcia Domu kultúry, Sliač
- Rekonštrukcia Domu kultúry Podborová, Zvolen.

6.2 Podpora atraktivít regionálneho cestovného ruchu

Aktivity:

- Pustohradný park, Zvolen (vybudovanie turisticko-informačného centra, archeoskanzenu, enviroparku, bikeparku, lodenice, požičovne bicyklov a lodí, revitalizácia minerálneho prameňa, úprava obslužnej komunikácie, vybudovanie náučného chodníka a parkoviska)
- Modelová železnica Slovenska, Zvolen (vybudovanie zábavno-vzdelávacieho a multifunkčného centra, zámer, súkromný investor, 15-20 mil. eur).

Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom na úrovni UMR:

- **6a Ochrana pamiatok** – zachovanie NKP.
- **6b Chodníky pre peších** – vybudovanie náučných chodníkov.
- **6c Cyklodoprava** – budovanie a prepájanie cyklistických trás s využitím pre cestovný ruch a voľný čas, t.j. budovanie cyklotrás s napojením na železnicu a revitalizované oddychové zóny, zabezpečenie údržby cyklotrás, oddychových zón a pamiatkových objektov pri cyklotrasách prostredníctvom sociálneho podniku.

Strategický investičný balíček 7: Moderné verejné služby

SIB 7 súvisí najmä s prioritami UMR 2 Ekologický región, 4 Súdržný a vzdelaný región a 5 Kvalitný život v regióne.

SIB 7 reaguje na problémy: odchod obyvateľov z územia, nízka atraktivita územia, nedostatočná kvalita verejných služieb, nedostatočná úroveň projektového riadenia, nedostatočné strategické a analytické kapacity samospráv.

Cieľom SIB 7 je zvýšiť kvalitu procesov a služieb samosprávy. Balíček využíva princíp transparentnej, efektívnej, zelenej a smart samosprávy. Pôjde o ekologizáciu investícií samosprávy, smart riešenia verejných služieb (v doprave, verejnom osvetlení, odpadovom hospodárstve, životnom prostredí...). Balíček obsahuje aktivity zamerané na podporu bývania, verejných zón, pohybových a voľnočasových aktivít obyvateľov, zdravia a bezpečnosti (nájomné bývanie, verejné priestranstvá, pohybové trasy, športoviská, oddychové zóny, detské ihriská, podpora zdravého životného štýlu, zníženie rizika pandémie...), tiež na podporu občianskej spoločnosti a komunitného rozvoja.

Požiadavky na národnej alebo krajskej úrovni:

- **Podpora rekreačných zón** – Revitalizácia vodnej nádrže Môťová, Zvolen.
- **Efektívna verejná správa** – Otvorený samosprávny kraj (BBSK), rozšírenie administratívnych a analyticko-strategických kapacít na miestnej a regionálnej úrovni (BBSK).
- **Podpora občianskej spoločnosti** – podpora komunitného organizovania, občianskeho aktivizmu, deradikalizačných kampaní, vzdelávania k hodnotám demokracie a občianskej spoločnosti (BBSK).

Kľúčové - nosné projekty na úrovni UMR:

7.1 Rekonštrukcia verejných priestranstiev a športových areálov

Aktivity:

- Rekonštrukcia vnútroblokov a chodníkov v časti Sliač „Za Traťou“, Sliač
- Oddychová zóna Rybárska, Sliač

- Regenerácia vnútroblokov, Zvolen
- Rekonštrukcia Námestia SNP - IV. etapa, Zvolen
- Revitalizácia parkov v meste (zeleň a mobiliár), Zvolen
- Mestský park Lanice, Zvolen
- Revitalizácia areálu Borovej hory, Zvolen
- Komplexné riešenie detských ihrísk, Zvolen.

7.2 Dobudovanie infraštruktúry pre šport a pohyb

Aktivity:

- Vybudovanie športovísk, Kováčová
- Výstavba plavárne a kúpaliska, Zvolen.

Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom na úrovni ÚMR:

- **7a Moderná samospráva** – zlepšenie komunikácie samosprávy, modernizácia a digitalizácia služieb, uplatňovanie zeleného a sociálneho verejného obstarávania, vypracovanie environmentálneho hodnotenia dopadov zámerov samosprávy, rekonštrukcia priestorov úradov samospráv, rozvoj komunálnych stredísk, posilnenie personálnych kapacít v oblasti strategického plánovania na úrovni okresu.
- **7b Bývanie** – výstavba mestských/obecných nájomných bytov.
- **7c Zdravie a bezpečnosť** - optimalizácia siete zdravotnej starostlivosti, spracovanie hlukovej mapy, rozšírenie kamerového systému, občianska poriadková služba, vytvorenie záchytnej izby pre oblasť ÚMR pre ľudí, ktorí sú pod vplyvom alkoholu/omamných látok, vybudovanie spoločnej karanténnej stanice/útulku pre spoločenské zvieratá pre oblasť ÚMR.
- **7d Vzdelávanie** – rekonštrukcia škôl a školských zariadení, školských športových areálov a školských dvorov, modernizácia učební, elektrických a IT rozvodov škôl, napojenie škôl na kamerový systém, modernizácia učebných plánov, inkluzívne vzdelávanie, vzdelávanie učiteľov, deradikalizačné kampane, kariérne poradenstvo, celoživotné vzdelávanie.
- **7e Občianska spoločnosť** – realizácia projektov na podporu občianskej spoločnosti a komunitného rozvoja (Komunitné organizovanie, Školy za demokraciu, Kampane za depolarizáciu, Deradikalizačná stratégia ÚMR)

1.6. Kľúčové projekty a balíčky komplementárnych operácií/projektov zaradené do IUI (financovateľných z prostriedkov EÚ)

V súčasnosti nie je možné určiť rozdelenie financovania z prostriedkov EÚ a iných zdrojov, bude to súčasťou spracovania IÚS ÚMR.

2. Predpokladaný obsah IÚS ÚMR

2.1. Charakter dokumentu

Integrovaná územná stratégia udržateľného mestského rozvoja Zvolen na obdobie 2021 – 2027 je kľúčovým strednodobým strategickým dokumentom, ktorým sa Mesto Zvolen, Mesto Sliač, Obec Kováčová, Obec Budča a Obec Lieskovec pri výkone svojej činnosti budú starať o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

IÚS ÚMR má povahu nového dokumentu – PHRSR skupiny obcí v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR, pričom zohľadňuje ciele a priority ustanovené v PHRSR BBSK a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu a združených obcí. IÚS ÚMR vypracovaná ako PHRSR zastrešuje všetky plánovacie dokumenty obce a viaceré oblasti rozvoja, smeruje k udržateľnému rozvoju, zohľadňuje smart prístup a je realizovaná na princípe partnerstva.

2.2. Body obsahu IÚS ÚMR (podrobnejšie viď Metodika tvorby PHRSR, UPVII 2020)

1. Úvod
2. Analytické východiská
3. Rozvojová stratégia
4. Implementačný plán a plán monitorovania
5. Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu
6. Riziká implementácie a ich prevencia
7. Riadenie implementácie
8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania IÚS
9. Využitie informačné zdroje

10. Prílohy				
2.3. Vymedzenie územia a územné členenie stratégie/definované strategicko-plánovacie regióny vrátane území pre stratégiu UMR.				
IUS UMR sa vypracúva ako PHRSR skupiny obcí. Územie UMR je súčasťou SPR Stred (okresy Zvolen, Detva, Krupina) a BBSK.				
3. Uvažované/požadované variantné riešenia zohľadňujúce impulzy, potenciály, výzvy, problémy, ciele a geografický rozmer IÚS UMR				
Charakter identifikovaných výziev a problémov, ani geografický rozmer IÚS UMR nevyžaduje spracovanie variantných návrhov stratégie. V návrhu IÚS UMR sa neuvažuje s variantným riešením.				
4. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania IÚS UMR a zodpovednosti za jednotlivé kroky (podrobnejšie viď fázy a kroky prípravy podľa: Metodika tvorby PHRSR, UPVII 2020)				
Fáza/ Krok	Obsah	Začiatok fázy/ kroku	Koniec fázy/ kroku	Zodpovedná osoba/partner
Fáza 1	Identifikácia potreby a impulzov vypracovania IÚS UMR a rozhodnutie o začatí prípravných prác	8/2020	9/2020	Pracovná skupina UMR
Fáza 2	Prípravné práce, spracovanie a schválenie Vstupnej správy vrátane predbežnej vízie	9/2020	4/2021	Pracovná skupina UMR, KR UMR
Fáza 3	Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania IÚS UMR	5/2021	6/2021	Externý dodávateľ, pracovná skupina UMR, KR UMR
Fáza 4	Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov IÚS UMR	6/2021	7/2021	Externý dodávateľ, pracovná skupina UMR, KR UMR
Fáza 5	Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov	7/2021	8/2021	Externý dodávateľ, pracovná skupina UMR, KR UMR
Fáza 6	Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania IÚS UMR	8/2021	9/2021	Externý dodávateľ, pracovná skupina UMR, KR UMR
Fáza 7	Prerokovanie a schvaľovanie návrhu IÚS UMR	10/2021	02/2022	Externý dodávateľ, pracovná skupina UMR, KR UMR
5. Vzťah IÚS UMR k iným strategickým dokumentom				
5.1. Nadradené dokumenty				
- Národné priority implementácie Agendy 2030 (ÚPV II, platný dokument) - Vízia a stratégia rozvoja SR 2030 (MIRRI SR, platný dokument) - Partnerská dohoda SR a EÚ 2021-2027 (MIRRI SR, návrh priorít) - Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (MDV SR, platný dokument) - Územný plán Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK, platný dokument) - IÚS BBSK (BBSK, návrh vstupnej správy)				
5.2. Ostatné dokumenty				
- PHSR mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020 s výhľadom do roku 2025 - PHSR mesta Sliač na roky 2016 – 2021 - PHSR obce Kováčová na roky 2015 – 2024 - PHSR obce Budča na roky 2015 – 2025 - PHSR obce Lieskovec na roky 2015 – 2023 - sektorové stratégie miest a obcí UMR				
6. Orgán kompetentný na prijatie IÚS UMR				
- Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene - Mestské zastupiteľstvo v Sliači - Obecné zastupiteľstvo v Kováčovej - Obecné zastupiteľstvo v Budči - Obecné zastupiteľstvo v Lieskovci				

B. Základné údaje o predpokladaných vstupoch a vplyvoch implementácie IÚS UMR		
1. Predpokladané požiadavky na vstupy/zdroje celkom a na jednotlivé integrované investičné balíčky, kľúčové projekty a tematické balíčky (odhad zdrojov na spracovanie IÚS UMR, nie na implementáciu)		
Celkom IÚS UMR:	Identifikácia zdroja a objemu mimo podpory EÚ	Identifikácia zdroja a objemu očakávanej podpory EÚ (IUI)
Finančné zdroje	Predbežný odhad 20 % potrebných finančných prostriedkov	Predbežný odhad 80 % potrebných finančných prostriedkov
Ľudské zdroje	Predbežný odhad potrebných ľudských zdrojov bude spracovaný po prerokovaní dokumentu.	
Materiálne zdroje	Predbežný odhad potrebných materiálnych zdrojov bude spracovaný po prerokovaní dokumentu	
Integrovaný investičný balíček 1	Integrované investičné balíčky sú spracované vo forme zámerov. Údaje o predpokladanom financovaní sú uvedené v prílohe (zásobník projektov).	
Finančné zdroje		
Ľudské zdroje		
Materiálne zdroje		
Kľúčový projekt 1.1.		
Finančné zdroje		
Ľudské zdroje		
Materiálne zdroje		
Tematický balíček doplnkových projektov 1.1.		
Finančné zdroje		
Ľudské zdroje		
Materiálne zdroje		
....		
2. Údaje o predpokladaných výstupoch/efektoch		
	Merateľné ukazovatele a ich hodnoty	
Integrovaný investičný balíček 1	Integrované investičné balíčky sú spracované vo forme zámerov. Merateľné ukazovatele budú doplnené v strategickom dokumente.	
Kľúčový projekt 1.1.		
Tematický balíček doplnkových projektov 1.1.		
....		
3. Možné riziká súvisiace s tvorbou a implementáciou IÚS UMR		
Kľúčovými rizikami súvisiacimi s tvorbou a implementáciou IÚS UMR sú na národnej a regionálnej úrovni:		
– nezavedenie komplexného systému strategickej práce, – nedostatočný metodický a systémový rámec pre prípravu, tvorbu a implementáciu strategických dokumentov, – nedostatočné inštitucionálne, organizačné a legislatívne prostredie, vrátane kvalifikovaného personálneho zabezpečenia strategických a analytických kapacít nevyhnutných na realizáciu systému strategického riadenia a plánovania,		

– nízka efektívnosť strategického riadenia regionálneho rozvoja, – nedostatočná spolupráca a informačné toky medzi riadiacimi úrovňami (štátna – krajská – subregionálna – miestna) a sektormi (ministerstvá – rezortné inštitúcie – odborné útvary samospráv). K ďalším rizikám patria: – nízka súčinnosť s aktérmi regionálneho rozvoja pri tvorbe a implementácii IÚS UMR, – nezohľadnenie smart prístupov pri tvorbe a implementácii IÚS UMR, – nedostatok údajov a príkladov dobrej praxe pre spracovanie IÚS UMR, – nedostatočné finančné a personálne kapacity na spracovanie IÚS UMR, – pokračovanie pandémie Covid-19 alebo vznik iných nepredvídaných udalostí.				
C. Dotknuté subjekty				
1. Vymedzenie kľúčových partnerov (hlavných aktérov rozvoja, dotknutej verejnosti vrátane jej združení a osobitne sociálno-ekonomických partnerov)				
1.1. Definovanie hlavných aktérov rozvoja UMR				
Medzi hlavných aktérov rozvoja UMR patria subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré zohrávajú akúkoľvek úlohu v rozvoji obcí bez ohľadu na ich dotknutosť a záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby a implementácii IÚS UMR.				
1.2. Definovanie dotknutej verejnosti				
Za dotknutú verejnosť sa považujú subjekty (fyzické a právnické osoby) dotknuté procesom tvorby a implementácie IÚS UMR. Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie vstupuje do procesu tvorby a schvaľovania IÚS UMR aj verejnosť, ktorá má záujem, alebo môže mať záujem o prípravu IÚS UMR pred jej schválením. Medzi dotknutú verejnosť patria fyzické osoby staršie ako 18 rokov, právnické osoby a občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.				
1.3. Definovanie sociálno-ekonomických partnerov				
Identifikácia partnera	Hlavná motivácia partnera pre spoluprácu	Kapacita pre zapojenie do tvorby PHRSR VÚC	Návrh inštitucionalizácie partnerstva, resp. využitia existujúcej	Návrh kľúčových fáz zapojenia partnera
Partneri sú členmi Kooperačnej rady UMR a pracovných skupín. Ďalší partneri budú identifikovaní v strategickom dokumente. Sociálno-ekonomickí partneri sú subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré sú aktívne pri cieľavedomom rozvoji obce a majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby a implementácii IÚS UMR, teda sú partnermi verejného sektora.	Bude doplnené.	Bude doplnené. Časová, personálna a kvalitatívna kapacita – priamy tvorivý vstup, koordinácia čiastkových úloh, poskytnutie priestorov a iných zdrojov, podávanie podnetov, návrhov, spätnej väzby...	Bude doplnené. Nové štruktúry – uzavretie dohody, zmluvy, podpísanie memoranda, registrácia na MV SR... Existujúce štruktúry – R-ZMO, MAS...	Bude doplnené.
1.3.1. Návrh kooperačnej štruktúry procesu spracovania IÚS UMR				
Gestor tvorby IÚS UMR	Mgr. Juliana Kochlicová Ištóková, vedúca odboru rozvoja MsÚ Zvolen, jistokova@zvolen.sk			
Koordinátor tvorby IÚS UMR	Ing. Dagmar Weisová, referentka regionálneho rozvoja a strategických dokumentov, odbor rozvoja MsÚ Zvolen, dweisova@zvolen.sk			
Tím pre koordináciu tvorby a implementácie IÚS UMR	Kooperačná rada UMR			

Pracovné skupiny zodpovedné za jednotlivé úlohy - územné (SPR, UMR) a tematické pracovné skupiny	Tematické pracovné skupiny UMR: 1. Ochrana a rozvoj ľudských zdrojov 2. Udržateľné zhodnotenie zdrojov v regionálnej ekonomike 3. Kvalita života a životného prostredia
2. Zoznam dotknutých subjektov podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a doplnení niektorých zákonov	
1. Mesto Zvolen, Námestie slobody 22, 960 01 Zvolen 2. Mesto Sliač, Letecká 1, 962 31 Sliač 3. Obec Kováčová, Kúpeľná 12, 962 37 Kováčová 4. Obec Budča, Lhenická 33, 962 33 Budča 5. Obec Lieskovec, Stredisková 154/26, 962 21 Lieskovec 6. Banskobystrický samosprávny kraj, Nám. SNP č.23, 975 01 Banská Bystrica 7. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Štefánikova 15, 811 05 Bratislava 8. R-ZMO okresov Zvolen, Detva, Krupina 9. Okresný úrad Banská Bystrica, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 01 Banská Bystrica 10. Okresný úrad Zvolen, Študentská 2084/12, 960 01 Zvolen 11. Krajský pamiatkový úrad, Lazovná 8, 974 01 Banská Bystrica 12. Obvodný banský úrad, 9. mája 2, 974 01 Banská Bystrica 13. Obvodný pozemkový úrad, Študentská 2084/12, 960 01 Zvolen 14. Obvodný lesný úrad, Študentská 12, 960 01 Zvolen 15. Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Nádvorná 336/12, 960 01 Zvolen 16. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, J. Jiskru 249/6, 960 09 Zvolen 17. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru SR vo Zvolene, Švermova 1900/4, 960 01 Zvolen 18. Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru vo Zvolene, Lieskovská cesta 500/38, 960 01 Zvolen Záujmy podnikateľských subjektov, verejných inštitúcií a mimovládnych organizácií na území UMR nebudú dotknuté, počíta sa s ich spoluprácou na rozvoji územia, pri definovaní a realizovaní možností vzájomnej podpory.	
3. Dotknuté susedné štáty	
IÚS UMR nemá charakter strategického dokumentu vyžadujúceho cezhraničné posudzovanie, žiadny susedný štát nie je z hľadiska tohto dokumentu dotknutým štátom.	

Prílohy:

- Zásobník projektov UMR Zvolen

Dátum: 26.4.2021